

таким образом получения максимальной прибыли, оно может потерять часть потребителей тех товаров, которые оказались невыгодными в данном периоде для продавца. Потеря потребителей может обернуться в будущем намного большими убытками, чем полученная сиюминутная выгода.

Костюнік О.В.
ст. викладач, НАУ

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ У ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В статті розглянуті теоретичні основи поняття «грошові кошти» та наведені основні тенденції розвитку їх в обліку на сучасному етапі.

In article are considered theoretical notions "bankrolls" and are brought main trends of the development them in account on modern stage.

Ключові слова: грошові кошти, грошові потоки, грошові засоби, бухгалтерський облік, рух грошових коштів.

Вступ. Функціонування підприємств передбачає безперервний рух грошових коштів, тому їх слід розглядати як важливий ресурс та результат діяльності підприємств.

Використання в процесі управління господарськими суб'єктами достовірної та повної інформації про рух грошових коштів підвищує якість управлінських рішень, позитивно впливає на поточний і прогнозний фінансовий стан підприємств.

Значущість інформації про рух грошових коштів обумовлюється необхідністю надання користувачам для прийняття рішень повної та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів. Таким чином значення та роль грошових коштів для діяльності підприємства зумовлює потребу їх окремого дослідження, визначення стратегії й тактики управління формуванням та використанням грошових потоків.

Загальні проблеми з питань обліку, аудиту та аналізу грошових коштів і грошових потоків досліджували у своїх наукових працях відомі вітчизняні та зарубіжні економісти, зокрема, С.Л. Берези, М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Ю.А. Вериги, С.Ф. Голова, Н.Г. Горицької, О.М. Губачової, Г.Г. Кірейцева, М.В. Кужельного, Н.М. Малюги, Є.В. Мниха, Л.В. Нападовської, В.О. Озерана, М.С. Пушкаря, В.В. Сопка, Б. Коласса, М.Р. Метью, В.В. Палія, М.Х.Б. Перера, Я.В. Соколова, Е.С. Хендріксена, Г. Шілінглоу та інших [3, 4, 6]. Але на сучасному етапі бракує комплексних досліджень методик обліку, аудиту, аналізу та управління грошовими коштами, націлених на їх удосконалення, формування нових підходів до аналітичного забезпечення управління.

Постановка задачі. На основі аналізу і теоретичного узагальнення метою даної статті є розкриття поняття “грошові кошти” та основні тенденції розвитку їх обліку на сучасному етапі.

Результати дослідження. Однією з основних складових обліку є облік грошових коштів, оскільки кожне підприємство здійснює фінансово-економічну діяльність, необхідною умовою якої виступають гроші. Важливе значення у сучасних умовах відводиться управлінню грошовими потоками на основі фактичних даних обліку.

В науковій і навчально-практичній літературі з управління, бухгалтерського обліку, фінансового менеджменту, аудиту і економічного аналізу, в останній час багато уваги приділяється дослідженню грошових коштів. У фінансових, економічних науках та бухгалтерському обліку вживають різні словосполучення: “грошові засоби”, “грошові кошти”, “грошові активи” [3, 4, 5, 6].

В поняття “грошові кошти” включають не тільки готівку, але і цінні папери, і фінансові активи, і грошові зобов’язання, а кошти трактуються як капітал. Грошові кошти відображаються в Балансі у складі оборотних активів у статті “Грошові кошти та їх еквіваленти” [1].

Що стосується сутності поняття „грошові засоби”, то в бухгалтерському обліку і економічній теорії воно практично однакове – мається на увазі саме грошові засоби та їх еквіваленти, а не просто будь-які види активів у грошовому вираженні.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами. Вони присутні на початковому та кінцевому етапах облікового циклу, який включає придбання товарів, виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг, а також їх продаж і отримання виручки.

Згідно з П(С)БО 4 під грошовими коштами розуміють готівку (валюта України та іноземна валюта у вигляді грошових коштів), кошти на рахунках у банках та депозити до запитання [2].

Основними завданнями обліку грошових коштів є: виконання операцій з грошовими коштами по розрахунках з постачальниками, покупцями; контроль за дотриманням касової і розрахункової дисципліни; своєчасне і правильне документальне оформлення операцій по руху грошових коштів, щоденний контроль за збереженням готівки і цінних паперів у касі підприємства; інвентаризація грошових коштів і відображення її результатів на рахунках бухгалтерського обліку; дотримання стандарту бухгалтерського обліку № 4 “Звіт про рух грошових коштів” та надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися в грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період [5].

Грошові кошти, як і будь-яке інше поняття має свою сутність, яка проявляється через загальний безпосередній обмін, самостійну мінову вартість, зовнішню речову міру праці. Питання суті грошових коштів залишаються до цього часу дискусійними.

Дійсно, визначити кількість грошових коштів, необхідних підприємству, і пропорції розподілу цих грошей по активах – є одним із найважливіших

елементів фінансової діяльності господарюючого суб'єкта. Так як, нестача необхідних засобів в готівковій грошовій формі може привести до сповільнення процесу виробництва і обороту товару підприємства, а можливо, і до гальмування (припинення) його господарської діяльності, як правило, виражається у формі банкрутства. З іншого боку, надлишкове поповнення грошових каналів відволікає засоби із сфери виробництва, найбільш реального джерела доходу.

В умовах діяльності підприємства необхідна прив'язка розрахункових показників до діючої системи бухгалтерського обліку і статистичної звітності, а в них немає такого показника, як “гроші”, а є – “грошові кошти”. В бухгалтерському обліку “грошові кошти” враховуються дискретно, тобто на певну дату в системі фінансового обліку.

Грошові кошти, відповідно до діючого Плану рахунків бухгалтерського обліку, представляють собою залишки засобів в національній та іноземній валюті, які знаходяться в касі, на поточному рахунку, валютному рахунку та інших рахунках в банках на території країни і за кордоном; легко реалізуються в цінні папери та платіжні і грошові документи.

Суттєвим недоліком статистичного підходу визначення грошових коштів є ігнорування фактору часу. Це не дозволяє об'єктивно оцінити платоспроможність підприємства, етапи процесу управління грошовими коштами, так як вони є наймобільнішою частиною активів підприємства і швидко трансформуються в інші види активів. Це обумовило виникнення та широке розповсюдження в літературі динамічного підходу до визначення грошових коштів в основі якого лежить поняття грошового обороту.

Грошовий оборот є результатом функціонування реальних грошей та охоплює виконання ними функцій засобів обігу, засобів платежу і засобів накопичення. В процесі кругообігу грошові кошти підприємства утворюють грошові потоки, обсяг яких характеризує кількість залучених або використаних грошових коштів.

Слід зазначити, що існуючі зарубіжні методики обліку, аналізу, аудиту та моніторингу руху грошових коштів не є повністю придатними для використання в вітчизняній практиці управління через неврахування у них об'єктивних факторів, що визначають формування грошових потоків підприємства в умовах переходу до ринкових відносин в Україні. Саме тому облік, аналіз і аудит слід здійснювати виходячи з особливих передумов раціоналізації грошових потоків, що склалися для вітчизняних підприємств.

Висновки. Таким чином, не розробленість проблем з обліку, аналізу та аудиту руху грошових коштів у вітчизняних умовах і, як наслідок, ігнорування об'єктивних закономірностей та галузевих особливостей їх руху необхідно визначити потребу у:

- широкому залучені в практику показників грошових потоків, як вимірників фінансової стійкості, платіжної стабільності та нормальної платоспроможності;

- узагальненні об'єктивних та вивченні галузевих закономірностей грошових потоків та врахування їх в практиці обліку та аналізу підприємства;
- визначенні потоків облікової, в тому числі оперативної облікової інформації для формування своєчасного та повного інформаційного забезпечення аналізу руху грошових коштів підприємств;

розробці та вдосконаленні методики аналізу грошових потоків, що повинна здійснюватися виходячи з реального фінансового стану підприємств, а також враховувати ті фактори, що визначають рух коштів вітчизняних господарюючих суб'єктів в сучасних умовах.

Перелік посилань

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні ” від 16 липня 1999 р. № 996-XIV// <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999р. № 87 (зі змінами та доповненнями) // <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Малюга Н. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні: теоретико-методологічні основи: дис... д-ра екон. наук: 08.06.04 / Житомирський держ. технологічний ун-т. — Житомир, 2006. — 539арк. — Бібліогр.: арк. 370-396.
4. Сопко В. В., Сопко О.В. Бухгалтерський облік: основи теорії та концептуальні засади побудови: Навч.-метод. посібник. — К. : Товариство "Знання" України, 2002. — 231с. — ISBN 966-618-194-2.
5. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навч. посібник / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. — К. : КНЕУ, 2006. — 526с. — ISBN 966-574-784-3.
6. Бухгалтерський облік: історичний аспект: Результати дис. досліджень Житомирської наук. бухгалтерської школи / Житомирський держ. технологічний ун-т / Ф. Ф. Бутинець (відп.ред.). — Житомир : ЖДТУ, 2006. — 619с. — (Навчальні посібники з бухгалтерського обліку). — ISBN 966-683-080-9.

Круш П.В.

к.е.н., професор НТУУ «КПІ»

Белісов О.В.

студент ФММ, НТУУ «КПІ»

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗНОСУ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ФОНДІВ ТА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ

В статті проведено дослідження зносу основних виробничих фондів, розглянуто категорії основні фонди, відтворення основних фондів. Проведено класифікацію зносу на моральний та фізичний. Метою роботи є дослідження процесу фізичного та морального зносу основних

виробничих фондів підприємства, їх відтворення. Дані, що було отримано в результаті дослідження, дозволили зробити висновок, що одним основних джерел відтворення основних виробничих фондів промислового підприємства є їх знос.